

Stas BZK

7/10 RL

25980

07/10

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Nota bevat informatie die niet openbaar gemaakt kan worden:

☒ NEE ☐ JA, ONDER BETREFFEND KOPJE ☐ JA, VERSPREID OVER NOTA (MARKEER) ☐ JA, GEHEEL

Aan
Van

Stas BZK
DGOO

nota

Nota n.a.v. het verslag wetsvoorstel BRP LAA (35772)

TER BESLISSING

Datum

6 september 2021

Onze referentie

2021-0000433468

Opgesteld door

Uiterlijk bij

Bijlage(n)

1

Aan

Stas BZK

Van

DGOO

Met opmerkingen : 16/
9 Nota openbaar

Aanleiding

- De Tweede Kamer heeft verslag uitgebracht over het voorstel tot wijziging van de Wet basisregistratie personen (Wet BRP) t.b.v. de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Het wetsvoorstel is noodzakelijk voor de structurele inbedding van LAA bij BZK/RvIG. Het wetsvoorstel is niet controversieel verklaard waardoor de behandeling kan worden voortgezet.
- De nota naar aanleiding van het verslag en een nota van wijziging zijn gereed voor aanbidding aan de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

- Instemmen met de nota naar aanleiding van het verslag (inclusief bijlage 1) en de nota van wijziging. Geadviseerd wordt om samenvattingen van alle gebruikte LAA-risicoprofielen met de TK te delen.
- Ondertekenen van:
 - de nota naar aanleiding van het verslag;
 - de toelichting bij de nota van wijziging; en
 - de aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

VVD, D66, CDA, SP, CU en BIJ1 hebben inbreng geleverd. De 43 vragen in het verslag zien met name op (A) de privacyaspecten van LAA:

- Bij LAA worden grote hoeveelheden persoonsgegevens geautomatiseerd geanalyseerd om signalen voor adresonderzoek te ontwikkelen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van risicoprofielen, zodat op basis van statistische kenmerken personen worden uitgelicht voor nader onderzoek. Dit soort verwerkingen ligt onder een vergrootglas (vgl. SyRI-discussie en Toeslagenaffaire).
- De vragen m.b.t. privacy zien op (1) wijze waarop menselijke tussenkomst bij adresonderzoek gewaarborgd is, (2) de proportionaliteit van de aanpak, (3) mogelijke discriminatoire werking van LAA en (4) verzoek om inzicht in selectiefactoren en drempelwaarden van risicoprofielen.
- M.b.t. (4) wordt geadviseerd om samenvattingen van alle gebruikte LAA-risicoprofielen met de TK te delen. Dit gaat ook om profielen met een relatie tot toeslagen, waaronder kinderopvangtoeslag. In het PO met de DGOO op 6-9 jl. heeft u ingestemd met het delen van deze samenvattingen.

- Alternatief is om hieraan ook de volledige technische beschrijvingen van risicoprofielen toe te voegen (niet geadviseerd, zie ook toelichting verderop).

Datum

6 september 2021

Onze referentie

2021-0000433468

Overige vragen (B) zien op (1) de resultaten van het project LAA (cijfers), (2) de wijze waarop LAA bijdraagt aan de oplossing van sociale problematiek (schuldhulpverlening, huisvesting), (3) de wijze waarop gemeenten uitvoering dienen te geven aan het wetsvoorstel en (4) de financiering van LAA.

Onder (C) wordt de inhoud van de nota van wijziging toegelicht. Het betreft wijzigingen in het wetsvoorstel van technische aard.

Toelichting

A Vragen m.b.t. privacyaspecten LAA

Het wetsvoorstel voorziet in de noodzakelijke waarborgen (o.a. op het gebied van transparantie) voor een rechtmatige gegevensverwerking en inzet van profielen daarbij. Zowel de Raad van State (dictum b) als de Autoriteit Persoonsgegevens (een enkele – meer wetstechnische opmerking) hebben positief geadviseerd over het wetsvoorstel.

(1) Menselijke tussenkomst adresonderzoek

- De leden hechten, onder verwijzing naar het advies van de Raad van State¹, groot belang aan wezenlijke menselijke tussenkomst bij het BRP-adresonderzoek. Dit is van belang om te voorkomen dat burgers met gebruik van risicoprofielen worden onderworpen aan geautomatiseerde besluitvorming.
- In de beantwoording² wordt benadrukt dat een adresonderzoek, laat staan een adreswijziging in de BRP, überhaupt niet mogelijk is zonder menselijke tussenkomst. Ook niet in de werkwijze van LAA, waarbij onderzoek wordt gedaan met behulp van automatisch gegenereerde risicosignalen.
- Een adresonderzoek wordt per definitie door een mens uitgevoerd en een gegeven in de BRP wordt pas gewijzigd wanneer een college van B&W daartoe beslist. Deze beslissing geschiedt op basis van de informatie uit het adresonderzoek (over de feitelijke situatie op het adres) of op aangifte van de burger zelf. In de beantwoording wordt nader ingegaan op deze verschillende momenten in het adresonderzoek waarop menselijke tussenkomst plaatsvindt.

(2) Proportionaliteit en effectiviteit

- Een aantal vragen ziet op de proportionaliteit van LAA. Staat de privacy-inbreuk (verwerking persoonsgegevens en inzet risicoprofielen) in redelijke verhouding tot het doel (verbeteren adreskwaliteit BRP)? Tevens wordt daarbij gevraagd naar cijfers over de effectiviteit van LAA.
- Kern van de beantwoording is dat de inzet van risicoprofielen proportioneel is gelet op (a) het belang van juiste inschrijving in de BRP

¹ De Raad van State adviseerde het verbod op geautomatiseerde besluitvorming expliciet in het wetsvoorstel op te nemen. Dit advies is niet opgevolgd omdat dit verbod reeds geldt (AVG). Wel is de memorie van toelichting aangevuld met een uitgebreide uiteenzetting van de wijze waarop menselijke tussenkomst bij LAA-onderzoeken plaatsvindt.

² Zie m.n. antwoorden op vragen 1, 29 t/m 32, 34 t/m 36 en 38.

voor zowel de burger als de overheid en (b) de waarborgen – transparantie, dataminimalisatie, menselijke tussenkomst – die het wetsvoorstel biedt. Hiernaast worden cijfers over de resultaten van LAA sinds 2015 gedeeld. De aanpak blijkt in de praktijk effectief: een LAA-signaal leidt in 50% van de onderzochte gevallen tot een correctie in de BRP. Dat is beduidend vaker dan wanneer volstrekt willekeurig (niet risico-gestuurd) adresonderzoek gedaan wordt.³

Datum

6 september 2021

Onze referentie

2021-0000433468

(3) Discriminatoire werking

- Gevraagd wordt hoe discriminatoire werking van profielen wordt voorkomen.
- In de beantwoording wordt aangegeven dat op grond van het wetsvoorstel limitatief wordt vastgelegd welke categorieën persoonsgegevens, zoals naam, adres, BSN, verwerkt mogen worden. Daarbuiten is gegevensverwerking niet toegestaan. Op die manier wordt uitgesloten dat adressen van personen op basis van discriminatoire gegevens worden geselecteerd. In lijn met de motie Klaver c.s.⁴ zullen binnen geen van deze profielen gegevens over nationaliteit, etniciteit en geboorteplaats worden gebruikt.
- Hiernaast wordt in de beantwoording ingegaan op het totstandkomingsproces van risicoprofielen, waar een toets op non-discriminatie onderdeel van uitmaakt.

(4) Inzicht in profielen (selectiefactoren en drempelwaarden)

- Leden van de VVD-, D66- en CU-fractie vragen om inzicht in de risicoprofielen die tijdens het project LAA gebruikt zijn en die gebruikt gaan worden door BZK. Daarbij wordt gevraagd naar selectiefactoren en drempelwaarden. Eenvoudig gezegd gaat het daarbij om de vraag: waar (welke aspecten/ gedragingen) wordt naar gekeken bij de selectie van een adres?
- De beantwoording bevat een algemene toelichting over de inzet van profielen bij LAA. Verder wordt verwezen naar (1) bijlage met profielsamenvattingen (alle gebruikte profielen tot heden) en (2) de consultatieversie van de Regeling BRP LAA (voorgenomen profielen, reeds openbaar⁵). Geadviseerd wordt om deze informatie met de TK te delen.
- Geadviseerd wordt om hieraan geen technische details (rekenregels) toe te voegen. Met het delen van de samenvattingen wordt in leesbare vorm het best voldaan aan de wens uit de TK: de leden vragen uitleg over en inzicht in de werking van profielen en niet om technische details. De technische details zijn niet in leesbare vorm voorhanden. Het opleveren van technische beschrijvingen in een leesbare vorm van alle gebruikte profielen sinds 2015 vergt een grote capaciteitsinspanning voor RvIG die de wetsbehandeling kan vertragen.

(5) Profielen Belastingdienst met relatie tot toeslagen

³ Uit CBS-onderzoek blijkt dat adresregistratie in BRP voor 94% correct is.

⁴ Kamerstukken II 2020/21, 35 510, nr. 16

⁵ De consultatieversie van deze regeling is te vinden op: [Overheid.nl | Consultatie Wijziging Regeling BRP i.v.m. Landelijke Aanpak Adreskwaliteit \(internetconsultatie.nl\)](https://overheid.nl/consultatie/wijziging-regeling-brp-i.v.m.-landelijke-aanpak-adreskwaliteit-internetconsultatie.nl). De openbare internetconsultatie is op 1 juni 2021 afgerond.

- In 2015 heeft de Belastingdienst signalen aangeleverd voor onderzoek door gemeenten. Deze signalen zijn gegenereerd op basis van diverse profielen, waaronder profielen waarin de aanwezigheid van toeslagen een criterium was (profielen op basis van respectievelijk huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag). Deze profielen worden op dit moment niet meer gebruikt. Wel worden in andere profielen van de Belastingdienst financiële belangen van burgers meegewogen.
- Geadviseerd wordt om samenvattingen van deze profielen openbaar te maken (zie ad 4).

Datum

6 september 2021

Onze referentie

2021-0000433468

B Overige vragen

Overige vragen (B) zien op (1) de resultaten van het project LAA (cijfers), (2) de wijze waarop LAA bijdraagt aan de oplossing van sociale problematiek (schuldhulpverlening, slechte huisvesting), (3) de wijze waarop gemeenten uitvoering dienen te geven aan het wetsvoorstel en (4) de financiering van LAA. In de beantwoording wordt hoofdzakelijk aangesloten bij de rapportage over LAA die u in maart jl. aan de TK zond.⁶ Een aantal van deze vragen overstijgt de reikwijdte van dit wetsvoorstel, zo wordt in het voorstel geen regeling m.b.t. de financiering van LAA getroffen. JenV, Fin, SZW en BZK/DGBRW dragen samen bij in de kosten van de aanpak. Het huidige financiële arrangement van LAA, waaronder de bijdrage van 70 euro voor het verrichten van adresonderzoek, staat vast tot en met 31 december 2023. Dit betekent dat ook gemeenten die na de wetswijziging meedoen aan LAA – in ieder geval tot en met 2023 - aanspraak maken op de bijdrage voor het verrichten van adresonderzoeken. In 2022 zal duidelijk worden of LAA na 2023 onderdeel wordt van de (nieuwe) BRP-financieringssysteem, of dat aparte financiering, al dan niet tijdelijk, wordt gecontinueerd.

C Nota van wijziging

Voortschrijdend inzicht heeft tot een nota van wijziging geleid. Hierin wordt 1) verduidelijkt dat een bestuursorgaan dat een terugmelding binnen LAA heeft gedaan dit gegeven niet langer zelf hoeft te gebruiken omdat er twijfel bestaat over de juistheid ervan en worden 2) enkele wetstechnische omissies hersteld. Beide punten zijn kleine wijzigingen. De nota van wijziging bevat geen inhoudelijke wijzigingen in het wetsvoorstel.

Krachtenveld

De beantwoording en de bijlage (profielsamenvattingen) zijn afgestemd met betrokken departementen (Fin, SZW, VWS, J&V, OCW en I&W) en de aan LAA deelnemende uitvoeringsorganisaties (Belastingdienst, UWV, RDW, CJIB).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Profielsamenvattingen LAA	

⁶ Kamerstukken II, 17 050, nr. 597, met bijlage: 'Evaluatie Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) 2020'.